

Trygderetten - TRR-2014-2761 Bakgrunn for saken:

Instans	Trygderetten - Kjennelse
Dato	2015-03-20
Publisert	TRR-2014-2761
Stikkord	Spørsmål om rett til uførepensjon. Folketrygdloven. Omgjort. Ftrl § 12-6 og ftrl § 12-7.
Sammendrag	Den ankende part hadde i mange år arbeidet som selvstendig næringsdrivende frisør. Fra januar 2013 hadde hun blitt ansatt i eget AS. Etter å ha vært sykmeldt et år for sin astma og KOLS, fremmet hun krav om uførepensjon. Dette var blitt avslått da NAV Klageinstans mente at hennes opprinnelige anslag om framtidig inntekt ikke tilsa at inntektsevnen var nedsatt med minst halvparten. Retten mente man måtte godta at hun justerte dette anslaget når hun erfarte hva hun maktet å gjøre i redusert stilling. Hel omgjøring.
Saksgang	Ankenr: 14/02761
Parter	Ankende part: Ap, X. Prosessfullmektig: Advokat Bjørn Morten Brauti, Trondheim. Ankemotpart: NAV Klageinstans.
Forfatter	1. Runar Narvland, juridisk kyndig rettsmedlem, rettens administrator 2. Christine Bonnegolt, rettsfullmektig.

Saken gjelder: Anke over vedtak i trygdeklage som stadfestet vedtak om avslag på krav om uførepensjon.

Folketrygdloven §§ 12-6 og 12-7.

KJENNELSE:

Ap er født i 1956.

Ap har ved sin prosessfullmektig i erklæring av 22. april 2014 anket over NAV Klageinstans sitt vedtak av 14. mars 2014. Vedtaket stadfestet NAV Forvaltnings vedtak av 31. mai 2013 om avslag på krav om uførepensjon.

Ankemotparten har i samsvar med trygderettsloven § 13 vurdert det påankede vedtaket på nytt, men har ikke funnet grunn til å endre vedtaket og har forberedt saken for behandling i Trygderetten. Som et ledd i denne forberedelsen har ankemotparten utarbeidet et oversendelsesbrev til Trygderetten med en framstilling av saksforholdet og partenes anførsler. Oversendelsesbrevet er datert 3. september 2014.

Den ankende part har fått anledning til å komme med merknader til oversendelsesbrevet. Slike merknader er ikke innkommet.

Ankesaken ble sendt til Trygderetten 10. oktober 2014.

Trygderetten har mottatt omkostningsoppgave fra prosessfullmektig i brev av 22. oktober 2014.

Bakgrunn for saken:

Når det nærmere gjelder saksforholdet, legger retten til grunn den oppsummering som er gitt i ankemotpartens oversendelsesbrev:

«Saksgang

Den ankende part fremsatte den 09.04.2013 krav om uførepensjon, jf. el.dok. 2.

Ved NAV Forvaltning Sør-Trøndelag sitt vedtak av 31.05.2013 ble kravet avslått, jf. el.dok. 9. I erklæring av 17.06.2013 ble vedtaket påklaget, jf. el.dok. 10. NAV Klageinstans stadfestet vedtaket 14.03.2014, jf. el.dok. 21. Dette vedtaket ble påanket i erklæring av 23.04.2014, jf. el.dok 22.

Ankefristen er *overholdt*, jf. Lov om anke til Trygderetten § 10.

Sakens problemstilling

Problemstillingen i saken er om den ankende part kan sies varig å ha tapt minst halvparten av sin evne til å fungere i inntektsgivende arbeid. Det må herunder vurderes om inntektsevnen er nedsatt i forhold til enhver form for inntektsgivende arbeid.

Sakens opplysninger

Den ankende part er en 58 år gammel kvinne som er diagnostisert med astma og KOLS. Det er vurdert at ytterligere behandling ikke vil bedre hennes inntektsevne. Den ankende part ble sykmeldt etter maks sykepenger den 15.04.2013. Hun er selvstendig næringsdrivende og ansatt i 50 % stilling i eget AS fra 01.01.2013.

Den ankende part har ved søknaden levert inntektsopplysninger vedrørende aktuelle arbeidsforhold. Forventet pensjonsgivende inntekt i redusert stilling er satt til kr 16.000 pr. måned. Vedlagt i anken er det levert selvangivelse for 2013. Det fremgår at den ankende part har hatt en pensjonsgivende inntekt på kr 198.763. 151.738 kr. i lønn og fri telefon, samt 47.025 kr. i sykepenger.»

Partenes anførsler:

Den ankende part, Ap, har prinsipalt lagt ned påstand om at det påankede vedtak oppheves og at hennes krav om uførepensjon tas til følge, subsidiært at det påankede vedtak oppheves og saken hjemvises til ny behandling. Parten har kommet med anførsler som i hovedtrekk er gjengitt i oversendelsesbrevet som følger:

«I anke datert 23.04.2014 anføres det at anslaget om lønnsinntekt på kr 192.000 var for høyt og at regnskapsføreren nedjusterte beløpet til kr 150.000. Selvangivelse for 2013 er vedlagt og det anføres at den viser en reel inntekt på kr 150.000. Det påpekes videre at gjennomsnittsinntekten basert på inntektsårene 2009 til 2011 er for lavt og at det dermed ikke er representativt for hennes inntektsevne før skaden. Inntekt for 2012 var betydelig høyere enn hva NAV hadde beregnet. Det anføres også at gjennomsnittslønnen for kvinnelige ansatte frisører er kr 406.800 pr. år, kr 203.400 i en 50 % stilling, og at det er dette nivået som må legges til grunn ved beregningen.»

Ankemotparten, NAV Klageinstans, har i oversendelsesbrevet lagt ned påstand om at det påankede vedtak stadfestes. Som begrunnelse for denne påstanden har ankemotparten i hovedtrekk anført følgende:

«NAV Klageinstans har tatt det påankede vedtak opp til ny prøving i henhold til Lov om anke til Trygderetten § 13, 1. ledd, jf Lov om folketrygd (ftrl.) § 21-12.

Det følger av folketrygdloven §§ 12-6 og 12-7, at retten til uførepensjon er betinget av at inntektsevnen som følge av sykdom, skade eller lyte, er nedsatt med minst halvparten. Nedsettelsen i inntektsevnen må dessuten vurderes i forhold til enhver form for inntektsgivende arbeid.

Som det fremgår av bestemmelsene i folketrygdloven § 12-7 andre ledd, skal uføregraden for

uførepensjon fastsettes ut fra en sammenligning av brukerens inntektsevne før og etter at vedkommende blir ufør. Av § 12-7 andre ledd, siste punktum, fremgår at det ved vurderingen av en brukers restinntektsevne skal tas hensyn til all pensjonsgivende inntekt vedkommende får fastsatt ved skatteligningen.

Ved beregning av inntektsnivå før uførhet for selvstendig næringsdrivende skal som hovedregel inntektsnivå før uførhet settes lik den gjennomsnittlige pensjonsgivende inntekten for de tre siste årene før det året uføretidspunktet inntreffer eller før sykdommen, skaden eller lytet oppstod. I dette tilfellet er inntekt før uførhet beregnet ut fra et gjennomsnitt av årene 2009, 2010 og 2011, de tre siste årene før sykdommen oppstod. Næringsinntekt fra disse årene anses å være representativ for den ankende parts normalinntekt som frisk. Oppjustert til 2013-nivå gir dette en inntekt før uførhet på 328.000 kroner. Klageinstansen vil herunder påpeke at man finner det korrekt å foreta vurderingen ut i fra årene 2009-2011, men vil bemerke at resultatet vil bli det samme dersom man legger til grunn årene 2010, 2011 og 2012 som anført i anken. Inntektsnivå før uførhet vil stige noe, men den ankende part har uansett hatt en pensjonsgivende inntekt som er høyere i 2013.

NAV Klageinstans legger til grunn at den ankende part omgjorde sin næringsvirksomhet i januar 2013, slik at hun nå er arbeidstaker i sitt eget AS. Hun er ansatt i 50 % stilling og dette anses som hennes inntektsevne etter uførhet. Regnskapsfører bekrefter at hun i denne stillingen skal ha en lønn på 16.000 kroner i måneden, det vil si 192.000 kroner pr. år. En sammenligning av disse to inntektsstørrelsene gir en inntektsreduksjon på 41,5 %. Uføregraden er satt til likelydende og det ble i vedtak av 31.05.2013 gitt avslag på uførepensjon.

Den ankende part og hennes regnskapsfører anfører i klageomgangen at det ikke er forsvarlig å ta ut så høy lønn og at en inntekt på kr 150.000 er mer realistisk. NAV Forvaltning Sør-Trøndelag innstilte på at bekreftede opplysninger om inntekt mottatt i mai 2013, fortsatt skal legges til grunn ved beregningen av uføregraden. I vurderingen er det lagt vekt på at det synes påfallende å korrigere allerede gitte opplysninger så kort tid etter vedtak. NAV Klageinstans sluttet seg til denne vurderingen i vedtak av 14.03.2014 og bemerket at den ankende part som ansatt i eget aksjeselskap bestemmer fullt ut selv hvor mye lønn hun til enhver tid tar ut, slik at endrede inntektsopplysninger ikke kan vektlegges.

Vedlagt i anken er det imidlertid levert selvangivelse som viser faktisk lønn for 2013. Det vises til at den ankende part har hatt pensjonsgivende inntekt på kr 198.763 i 2013. Kr. 151.738 i lønn og fri telefon, samt kr 47.025 i sykepenger. Klageinstansen vil påpeke at det skal tas hensyn til all pensjonsgivende inntekt når inntektsevnen vurderes, jf. § 12-7 andre ledd siste punktum.

Inntekt før uførhet er etter dette satt til kr 328.000. Pensjonsgivende inntekt i 2013 var på kr 198.763. En sammenligning av disse to inntektsstørrelsene gir en inntektsreduksjon på 39,4 %. Uføregraden settes tilsvarende og vilkårene for uførepensjon er derfor ikke oppfylt.

NAV Klageinstans finner etter dette at det påankede vedtaket av 14.03.2014 er i samsvar med gjeldende regelverk og praksis.»

Rettenns bemerkninger:

Det spørsmål retten skal ta stilling til er om Ap har rett til uførepensjon.

Retten viser til følgende relevante rettsregler i folketrygdloven §§ 12-6 og 12-7, slik bestemmelsene lød før 2015:

«§ 12-6. Sykdom, skade eller lyte - krav til årsakssammenheng

Det er et vilkår for rett til ytelser etter dette kapitlet at vedkommende har varig sykdom, skade eller lyte.

Når det skal avgjøres om det foreligger sykdom, legges det til grunn et sykdomsbegrep som er vitenskapelig basert og alminnelig anerkjent i medisinsk praksis. Sosiale eller økonomiske problemer gir ikke rett til ytelser etter dette kapitlet.

Den medisinske lidelsen må ha medført en varig funksjonsnedsettelse av en slik art og grad at den utgjør hovedårsaken til nedsettelsen av inntektsevnen/arbeidsevnen.

§ 12-7. Nedsatt inntektsevne. Uføregrad

Det er et vilkår for rett til ytelser etter dette kapitlet at evnen til å utføre inntektsgivende arbeid (inntektsevnen) er varig nedsatt med minst halvparten.

Ved vurderingen av hvor mye inntektsevnen er nedsatt (hvor høy uføregraden er) skal inntektsmulighetene i ethvert arbeid som vedkommende nå kan utføre, sammenlignes med de inntektsmulighetene som vedkommende hadde før sykdommen, skaden eller lytet oppstod. Når inntektsmulighetene vurderes, skal det legges vekt på alder, evner, utdanning, yrkesbakgrunn, arbeidsmuligheter på hjemstedet og arbeidsmuligheter på andre steder der det er rimelig at vedkommende tar arbeid. Det skal tas hensyn til all pensjonsgivende inntekt når inntektsevnen vurderes.

Når de tidligere inntektsmulighetene for en selvstendig næringsdrivende skal vurderes, legges den gjennomsnittlige pensjonsgivende inntekten for de siste tre kalenderårene før uføretidspunktet til grunn. Dersom sykdommen, skaden eller lytet har redusert inntektsevnen gradvis over flere år, kan det tas utgangspunkt i gjennomsnittlig pensjonsgivende inntekt for de tre siste kalenderår før sykdommen, skaden eller lytet oppstod. Dersom gjennomsnittsinntekten ikke er representativ, kan inntektsnivået fastsettes ut fra det gjennomsnittlige inntektsnivået for tilsvarende virksomhet.

Departementet gir forskrifter om fastsetting og endring av uføregraden i forhold til pensjonsgivende inntekt, herunder om stillingsandelens betydning. Det kan gjøres unntak for visse inntekter.»

Retten er kommet til et annet resultat enn ankemotparten:

NAV har lagt til grunn at Aps inntekt før uførhet kan settes til kr 328.000.

Når det gjelder inntekt etter uførhet finner retten det ikke urimelig at det omtrentlige anslag som ble gjort i oppstart blir korrigert når Ap erfarer hva hun makter i redusert stilling. Et anslag på 150 000 kroner synes også å være i samsvar med hennes pensjonsgivende inntekt i 2013, når man ser bort fra sykepenger utbetalt i begynnelsen av året.

At man ser bort fra utbetalte sykepenger ved vurdering av inntektsevnen framgår av praksis. Se for eksempel ankesaker med numrene 05/01635 [TRR-2005-1635], 05/01856 [TRR-2005-1856], 09/01293 [TRR-2009-1293] og 12/00229 [TRR-2012-229].

I ankesak 12/00229 [TRR-2012-229] uttalte retten blant annet: «For det året uførepensjon ble innvilget, 2004, har ankemotparten oppgitt at pensjonsgivende inntekt var kr 409.625. Samme år er det opplyst at det ble utbetalt sykepenger, som er pensjonsgivende inntekt, med kr 179.492. Det tilsier at pensjonsgivende inntekt utenom sykepengene utgjorde kr 230.133 noe som utgjør mer enn halv inntekt i forhold til IFU (inntekt før uføretidspunktet).»

Retten legger etter dette til grunn at inntekt etter uførhet per 2013 bør settes til 150 000 kroner. Dette tilsier at Ap anses berettiget til uførepensjon med en uføregrad på 55 prosent.

Anken har etter dette ført fram. Det påankede vedtak omgjøres

Saksomkostninger

Prosessfullmektigen har lagt fram omkostningsoppgavene. Parten anses derfor for å ha nedlagt påstand om saksomkostninger.

Hvis kjennelsen er til gunst for den ankende part, skal retten etter trygderettsloven § 25 første ledd pålegge ankemotparten helt eller delvis å erstatte de nødvendige utgifter som saken har medført for den ankende part.

Avgjørelsen er til gunst for den ankende part. Ankemotparten pålegges derfor å dekke nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning ankesaken.

Advokat Torgeir Haslestad har innlevert omkostningsoppgave på kr 17.531,25, hvorav mva. utgjør kr 3.506,25. Kravet godtas.

De saksomkostningene som skal dekkes av ankemotparten fastsettes til kr 17.531,25.

SLUTNING:

- 1. NAV Klageinstans sitt vedtak av 14. mars 2014 omgjøres. Ap gis rett til uførepensjon.*
- 2. NAV Klageinstans pålegges å dekke saksomkostninger med kr 17.531,25 -kronersyttentusenfemhundreogtrettien25/100.*

Runar Narvland Christine Bonnegolt